

Informasjon om eksamen

Skriftlig skoleeksamen

Emnekode: HSVPL20311

Emnenavn: Innføring i psykologi

Eksamensdato- og tid: 13. mai 2019 kl. 9.00 - 15.00, 6 timer.

Emneansvarlig: J. A. Løkke

Tillatte hjelpemidler: Ingen

Eksamensoppgaven:

Eksamensoppgaven består av 5 (fem) langsvarsoppgaver, hvor fire (4) oppgaver må besvares. Alle oppgaver må vurderes til bestått karakter for at eksamen skal bestås.

Sensurdato: 3. juni 2019

Lykke til!

Oppgave 1.

Selvendring

Beskriv en plan for selvendring og gi eksempler på hvert element i planen på hvordan endring kan gjennomføres i praksis.

Sensorveiledning:

jernepensum er Watson & Tharp (2007), men også sjekklisen til Løkke og Salthe (2012) som beskriver flere aktuelle elementer og kapittel 7 i Holth et al (2012) om læring. Besvarelsen bør inneholde en vurdering av fordeler og ulemper med endringen (pro et contra – kort og lang sikt), verdi for deltakeren, funksjonelle

analyser, utformet mål og tiltak tilpasset basislinjedata, funksjonelle analyser og mål. Tiltaket skal være evaluert med en N=1 design. Data kan være kvantitative eller kvalitative eller en blanding. Mulige fremgangsmåter for å få endringene til å vare og forekomme i flere situasjoner skal beskrives (generalisering). Teknikkene bør være godt beskrevet – gjerne flere teknikker som benyttes samtidig. Dersom teknikkene kan beskrives utførlig og knyttes til mekanismer og på en avansert måte til tretermkontingensen, berømmes slike momenter. En drøfting av data med utgangspunkt i trend, variasjon, latens, overlapp, nivåforskjell og konsistens preger en toppkarakter.

Oppgave 2.

Toleransevindu

Hvordan beskriver Nordanger & Braarud (2014) toleransevinduet for stress hos små barn, og hvordan kan sensitiv omsorg gi barn større toleranse for stress?

Sensorveiledning:

Begrepet toleransevindu beskriver den påkjenningen av stress som et barn tåler uten å miste evnen til mestring. Stress som fører barnet utenfor toleransevinduet medfører manglende evne til å håndtere situasjonen og egen emosjoner. Slikt stress kan føre til hyperaktivering eller hypoaktivering av kroppens stresssystemer. Små barn er avhengig av omsorgspersoners omsorg og emosjonell håndtering for å holde seg på innsiden av toleransevinduet. Etter hvert som barnet støttes i emosjonelt vanskelig situasjoner utvides toleransevinduet og barnet tåler større emosjonelle påkjenninger. Barn som ikke får den omsorgen og emosjonelle støtten som trengs i vanskelige situasjoner vil ha manglende evne til å tolerere stress også senere i livet.

Studentene kan trekke inn utvikling av emosjonell tilknytning, foreldrestil, temperament og stressreaksjoner i besvarelsen. Karakteren A krever en redegjørelse av toleransevinduet, hyper- og hypaktivering, betydningen av omsorgsgivere, konsekvenser ved god og dårlig omsorg og vurdering av langsiktige konsekvenser av dårlig omsorg. Karakteren E gis dersom studenten beskriver hva toleransevinduet er på en upresis måte og lite annet, eller ikke greier å beskrive begrepet, men beskriver noen av begrepene knyttet til tilknytning.

Oppgave 3.

Essensialisme og operasjonisme

Forklar forskjellen på operasjonisme og essensialisme. b. Forklar hva en operasjonell definisjon er og gi et eksempel på en operasjonell definisjon. c. Forklar hva begrepsvaliditet er.

Sensorveiledning:

Filosofisk essensialisme er den ontologiske posisjonen at (alle) ting har en essens, og at det er slike essenser (ikke enkelttingene) som egentlig utgjør virkeligheten. En essens i denne forstand er en bakenforliggende idé eller plan. Operasjonisme har som utgangspunkt at en hver abstrakt størrelse må defineres gjennom hvordan den observeres (metoder, prosedyrer og målenivåer).

En redegjørelse om hvorfor operasjonelle definisjoner er viktig og hvorfor operasjonelle definisjoner alltid er i utvikling og gjør essensialisme til et lite fruktbart utgangspunkt (og hvorfor den som føler sterkest ikke nødvendigvis har rett) er sentralt i en god besvarelse. Det bør beskrives at utgangspunktet for operasjonisme er at vi ikke kan ha direkte tilgang til virkeligheten og at det er en forskjell på teoretisk nivå og empirisk nivå pluss "et univers av operasjonaliseringer". Operasjonelle definisjoner innebærer å spesifisere hvilke operasjoner eller gjøremål som må til for å måle begrepet eller konstruert – og her kan vi finne på mye forskjellig. Observerbare kjennetegn bør være utfallet av målingene (objektivitet), målingene bør gjøres med letthet av andre (klarhet) og det bør være klart når det måles noe annet enn det som er tenkt (fullstendighet). Begrepsvaliditet bør beskrives og vekten på validitet i tolkninger om operasjonelle definisjoner er sentral. Trusler mot begrepsvaliditet bør nevnes.

Oppgave 4

Attribusjon

Hva er attribusjon? Hva er den fundamentale attribusjonsfeilen og selvbeskyttende attribusjon? Hvordan kan attribusjonsstil påvirke vår mentale helse?

Sensorveiledning:

Attribusjon som tilskrivelse av årsak til atferd og hendelser må beskrives. Situasjonell og disposisjonell attribusjon er sentralt. Den fundamentale attribusjonsfeilen ved å tilskrive uheldige hendelser som skjer med andre med disposisjon og heldige hendelser med situasjon må beskrives. Selvbeskyttende attribusjonsstil kjennetegnes av at uheldige hendelser for en selv forklares med situasjon og heldige hendelser med situasjon. Depresjoner kan hos mange forklares med bruk av disposisjonell attribusjon. Modellen med attribusjonsstil bør presenteres. Dersom studenten kun beskriver at attribusjon handler om årsaksforklaring kvalifiserer besvarelsen til karakter E. En generell beskrivelse av de to typene attribusjon, den fundamentale feilen. B eller A gis dersom studenten gir en grundig beskrivelse av attribusjon, den

fundamentale feilen, selvbeskyttende attribusjon og konsekvenser for den mentale helsen. Dersom det gis eksempler, gir det ekstra uttelling.

Oppgave 5

Tofaktorteorien

Gjør rede for to-faktorteorien om unngåelseslæring. Gi minst ett eksempel på atferd som er lært på denne måten.

Sensorveiledning:

Det bør beskrives at klassisk betinget atferd er utløst og hvordan klassisk betinging av responser foregår. Det bør beskrives hva som kjennetegner operant atferd, og at slik læring, i motsetning til klassisk betingete responser er foranlediget av stimuli i omgivelsene. Studentene bør nevne ulike responser, tre-terms-kontingensen og sekvenser av hendelser som skiller de to typene læring. Kombinasjonen av de to læringsformene fører til unngåelse og flukt fra situasjoner som fører til klassisk betingete reaksjoner.